NORAKSTS

SKA – 11/2007

S P R I E D U M S

Rīgā 2007. gada 13. martā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments kopsēdē šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senatore V. Jonikāns
senatore J. Briede
senatore V. Krūmiņa
senatore D. Mita
senators N. Salenieks
senatore I. Skultāne

piedaloties pieteicējam Uldim Cērpam, pieteicēja pārstāvim *L.L.*, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pārstāvei Ilzei Krastiņai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz Ulda Cērpa pieteikumu par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2003. gada 29. augusta lēmuma atcelšanu, sakarā ar Ulda Cērpa kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2006. gada 19. maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Starp pieteicēju un apdrošināšanas AS (turpmāk – AAS) „Seesam Latvia" 2001. gada 12. jūlijā noslēgts sauszemes transportlīdzekļa apdrošināšanas līgums (apdrošināšanas summa Ls 3600). 2002. gadā pieteicējs no AAS „Seesam Latvia" saņēmis apdrošināšanas atlīdzību Ls 3210.

[2] SIA „Baltic Development Group" 2003. gada 17. aprīlī vērsusies Finanšu un kapitāla tirgus komisijā (turpmāk – FKTK), lūdzot anulēt AAS „Seesam Latvia" licenci

apdrošināšanas veikšanai, citstarp norādot, ka tai radušās šaubas par AAS „Seesam Latvia" uzņemto saistību finansiālo segumu.

[3] Pieteicējs kā FKTK priekšsēdētājs ar 2003. gada 25. aprīļa un 2003. gada 2. maija vēstuli norādījis SIA „Baltic Development Group", ka FKTK nav kompetenta izšķirt ar apdrošināšanas līgumu saistītus strīdus, bet SIA „Baltic Development Group" ir tiesības savu strīdu ar AAS „Seesam Latvia" risināt tiesā.

[4] Ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – KNAB) 2003. gada 29. augusta lēmumu atzīts, ka pieteicējs pārkāpis likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā" (turpmāk – Interešu konflikta novēršanas likums) 11. panta otro daļu. Par šādu pārkāpumu paredzēta administratīvā atbildība saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 166.^{30} pantu. Pārkāpums izpaudies, pieteicējam kā FKTK priekšsēdētājam un vienlaikus AAS „Seesam Latvia" darījumu partnerim veicot uzraudzības funkciju par AAS „Seesam Latvia" darbību. Tādējādi pieteicējs valsts amatpersonas pilnvaras īstenojis interešu konflikta situācijā. Norādīts, ka pieteicējs pie administratīvās atbildības netiek saukts, jo ir beidzies administratīvā soda uzlikšanas termiņš. Vienlaikus pieteicējs brīdināts, ka viņam tiks piemērots administratīvais sods, ja viņš turpmāk pieļaus administratīvo aktu izdošanas un uzraudzības funkciju veikšanas ierobežojumu pārkāpumu.

[5] Sakarā ar pieteicēja iesniegumu atkārtoti izvērtējis lietas apstākļus, KNAB ar 2003. gada 22. septembra lēmumu atkārtoti atzinis, ka pieteicējs pieļāvis Interešu konflikta novēršanas likuma 11. panta otrās daļas pārkāpumu.

[6] Pieteicējs vērsies tiesā ar pieteikumu par KNAB lēmuma atcelšanu.

[7] Ar Rīgas rajona tiesas 2003. gada 17. decembra spriedumu pieteikums apmierināts, atzīstot, ka pieteicēja darbībās nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

[8] Izskatījusi lietu sakarā ar KNAB apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2005. gada 13. jūnija spriedumu apmierinājusi pieteikumu, atzīstot, pieteicējs nav pieļāvis pārkāpumus un viņa darbībās nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

[9] Izskatījis lietu sakarā ar KNAB kasācijas sūdzību, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ar 2005. gada 29. novembra spriedumu atcēlis Rīgas apgabaltiesas spriedumu un lietu nosūtījis jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai. Departaments norādījis, ka apgabaltiesa nepareizi par darījuma summu uzskatījusi pieteicēja samaksāto apdrošināšanas prēmiju, kā arī nav vērtējusi, vai FKTK atbilde SIA „Baltic Development Group" nav administratīvais akts, ar kuru atteikta administratīvā akta par licences anulēšanu izdošana.

[10] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2006. gada 19. maija spriedumu pieteikums noraidīts. Apgabaltiesas spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[10.1] Interešu konflikta novēršanas likuma mērķis saskaņā ar šā likuma 2. pantu ir nodrošināt valsts amatpersonu darbību sabiedrības interesēs, novēršot jebkuras valsts amatpersonas, tās radinieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonas darbību, veicināt valsts amatpersonu darbības atklātumu un atbildību sabiedrības priekšā, kā arī sabiedrības uzticēšanos valsts amatpersonu darbībai.

Minētā likuma 5. panta pirmā daļa noteic, ka KNAB kontrolē šā likuma izpildi. Arī atbilstoši Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma *(redakcijā, kas bija spēkā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā)* 7. pantam KNAB korupcijas novēršanā īsteno vairākas funkcijas, tostarp kontrolē Interešu konflikta novēršanas likuma izpildi.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 10. panta pirmās daļas 3. punkts noteic KNAB amatpersonu tiesības sastādīt administratīvos protokolus par atklātajiem pārkāpumiem, izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas un uzlikt administratīvos sodus par pārkāpumiem, kuru izskatīšana saskaņā ar LAPK ir piekritīga KNAB. Savukārt 10. panta pirmās daļas 8. punkts noteic, ka KNAB amatpersona var izteikt personai brīdinājumu par likuma pārkāpuma nepieļaujamību, ja personas rīcībā ir konstatētas pazīmes, kas liecina par prettiesiskas darbības iespējamību.

Līdz ar to KNAB kompetencē ietilpst jautājumu par interešu konflikta amatpersonu darbībā izvērtēšana. KNAB ir tiesīgs gan lemt par amatpersonas saukšanu pie administratīvās atbildības, gan arī brīdināt amatpersonu par likumpārkāpuma nepieļaujamību, neierosinot administratīvā pārkāpuma lietu.

[10.2] FKTK priekšsēdētājs ir valsts amatpersona, uz kuru attiecas Interešu konflikta novēršanas likumā minētie ierobežojumi.

[10.3] Atbilstoši Interešu konflikta novēršanas likuma 1. panta 5. punktam interešu konflikta situācija rodas, ja valsts amatpersona, pildot savus amata pienākumus, veic

darbības, tostarp piedalās lēmumu pieņemšanas procesā, pieņem lēmumus, izskata jautājumus, kas ietekmē vai var ietekmēt gan pašas amatpersonas, gan tās radinieku, gan arī darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses. Turklāt darbībām, kuras veic amatpersona, nav jābūt tādām, kas nepārprotami ietekmē radinieku vai darījumu partneru intereses, pietiekama ir interešu konflikta rašanās iespējamība.

[10.4] Darījumu partneris minētā likuma izpratnē ir persona vai to apvienība, kas saskaņā ar šā likuma noteikumiem ir deklarējamās darījumu attiecībās ar valsts amatpersonu, bet deklarējamās darījumu attiecības likuma izpratnē ir tad, ja veiktā darījuma summa pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas.

[10.5] Izskatāmajā gadījumā KNAB konstatējis, ka pieteicēja darījuma partnere ir bijusi AAS „Seesam Latvia", jo 2001. gada 12. jūlijā noslēgts apdrošināšanas līgums un pieteicējs 2002. gadā saskaņā ar minēto līgumu ir saņēmis apdrošināšanas atlīdzību Ls 3210. Tā kā Senāts spriedumā šajā lietā atzinis, ka apdrošināšanas darījuma summa ir apdrošināšanas līgumā noteiktā naudas summa, atzīstams, ka AAS „Seesam Latvia" ir uzskatāma par pieteicēja darījumu partneri Interešu konflikta novēršanas likuma izpratnē.

[10.6] No lietā esošajiem dokumentiem secināms, ka pieteicējs kā FKTK priekšsēdētājs ir veicis darbības, kas saistītas ar FKTK saņemto SIA „Baltic Development Group" 2003. gada 17. aprīļa sūdzības izskatīšanu, tostarp pieprasījis AAS „Seesam Latvia" sniegt skaidrojumu par minēto sūdzību, kā arī sniedzis atbildes.

Izvērtējot FKTK priekšsēdētāja 2003. gada 25. aprīļa un 2003. gada 2. maija atbilžu, kas adresētas SIA „Baltic Development Group", saturu, secināms, ka tās uzskatāmas par FKTK atteikumu izskatīt SIA „Baltic Development Group" un AAS „Seesam Latvia" strīdu pēc būtības un lemt par prasījumu – licences anulēšanu. Tādējādi minētās vēstules ir administratīvie akti.

[10.7] Atbilstoši Interešu konflikta novēršanas likuma 11. panta otrajai daļai valsts amatpersona nedrīkst izdot administratīvos aktus, veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas, slēgt līgumus vai veikt citas darbības attiecībā uz saviem darījumu partneriem arī divus gadus pēc līgumisko attiecību izbeigšanās. Atzīstams, ka pieteicējs nav ievērojis minētās normas prasības, jo gan pārbaudi, kas saistīta ar darījuma partneri AAS „Seesam Latvia", gan lēmumu (administratīvo aktu) pieņemšanu ir veicis nākamajā gadā pēc apdrošināšanas līguma izbeigšanās. Līdz ar to atzīstams, ka pieteicējs veicis darbības interešu konflikta situācijā.

[10.8] Administratīvā atbildība par valsts amatpersonas funkciju veikšanu interešu konflikta situācijā ir noteikta LAPK 166.^{30} pantā. Tā kā bija iestājies administratīvā soda uzlikšanas noilgums, KNAB pamatoti un atbilstoši LAPK 239. panta 7. punktam atteicies

uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā. Tomēr, kā konstatēts iepriekš, pārkāpums pieteicēja darbībās ir bijis.

[10.9] KNAB pirms 2003. gada 29. augusta lēmuma pieņemšanas nav pieprasījis pieteicēja paskaidrojumus. Tomēr, atkāroti izskatot lietu, KNAB ir uzklausījis adresātu, tādējādi novēršot šo pārkāpumu.

[10.10] Līdz ar to pārsūdzētais KNAB lēmums par brīdinājuma izteikšanu pieteicējam ir tiesisks un pamatots.

[11] Pieteicējs iesniedzis kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas spriedumu. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[11.1] Ņemot vērā, ka Interešu konflikta novēršanas likuma mērķis ir novērst valsts amatpersonu personisko vai mantisko ieinteresētību lēmumu pieņemšanā, likumā minētais jēdziens „darījuma summa" apdrošināšanas līguma gadījumā ir tulkojama kā reāli veicams maksājums, kas ir atkarīgs no pušu gribas, tas ir, apdrošināšanas prēmija, nevis līgumā paredzētā maksimālā apdrošināšanas atlīdzība, kuras izmaksas priekšnoteikumu iestāšanos ne valsts amatpersona, ne apdrošinātājs nevar paredzēt un ietekmēt.

Pretējā gadījumā varētu rasties virkne absurdu situāciju, kas būtu pretrunā ar šī likuma jēgu un mērķi. Piemēram, ja valsts amatpersona būtu noslēgusi apdrošināšanas līgumu ar ļoti zemu apdrošinātā riska iestāšanās varbūtību (piemēram, Latvijā esoša namīpašuma iznīcināšana zemestrīces rezultātā) un attiecīgi ļoti zemu apdrošināšanas prēmiju (piemēram, Ls 3 gadā), apdrošinātājs būtu atzīstams par valsts amatpersonas darījumu partneri, kaut gan apdrošināšanas gadījuma iestāšanās gandrīz nav iespējama. Vai, piemēram, ja trīs no pieciem FKTK padomes locekļiem būtu noslēguši apdrošināšanas līgumu ar vienu apdrošināšanas sabiedrību un līgumā noteiktā apdrošinājuma summa pārsniegtu 20 minimālās mēnešalgas, tad FKTK faktiski nevarētu uzraudzīt attiecīgo sabiedrību. Vai, analoģiski piemērojot Administratīvās apgabaltiesas sniegto jēdziena „darījuma partneris" interpretāciju uz citiem līgumiem, būtu jāsecina, ka valsts amatpersonas darījuma partneris ir loterijas organizētājs, ja amatpersona ir iegādājusies loterijas biļeti un iespējamais laimests pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas.

[11.2] Apgabaltiesa nepamatoti secinājusi, ka pieteicējs izdevis administratīvo aktu attiecībā uz AAS „Seesam Latvia".

Tiesību teorijā kā viens no būtiskākajiem kritērijiem, lai uz personas iesnieguma pamata iestāde ierosinātu administratīvo lietu un lietas ietvaros pieņemtais lēmums būtu uzskatāms par administratīvo aktu, ir iesniedzēja subjektīvās tiesības vērsties iestādē ar

attiecīgo prasījumu. Savukārt, ja iestāde iesniedzēja subjektīvās tiesības nekonstatē, iestāde atsaka izskatīt iesniegumu pēc būtības *(sk. arī J.Briede. Administratīvā akta apstrīdēšana augstākā iestādē. Jurista Vārds, 22. marts 2005. Nr. 11 (366), 2. punkts)*. Šādā gadījumā iestādei jārīkojas saskaņā ar likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" noteikumiem un jāsniedz atbilde, kas nav administratīvais akts.

SIA „Baltic Development Group" vērsusies FKTK sakarā ar strīdu ar AAS „Seesam Latvia". Strīds bijis saistīts ar apdrošināšanas līguma izpildi, proti, par to, vai SIA „Baltic Development Group" ir izmaksājama apdrošināšanas atlīdzība. Iesniegumos FKTK SIA „Baltic Development Group" cita starpā bija izteikusi lūgumu saskaņā ar Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likuma 16. panta 7. punktu anulēt AAS „Seesam Latvia" licenci apdrošināšanas veikšanai. Saskaņā ar minēto normu licenci var anulēt, ja apdrošinātājs nespēj izpildīt savas saistības.

Nespējai pildīt saistības nav tieša sakara ar lēmumu izmaksāt vai neizmaksāt klientam apdrošināšanas atlīdzību, un FKTK nav kompetences iejaukties apdrošināšanas sabiedrību un to klientu civiltiesiskajos strīdos. Līdz ar to privātpersonai nav subjektīvo tiesību prasīt FKTK veikt apdrošinātāja finansiālā stāvokļa pārbaudi un anulēt apdrošinātāja licenci, ja šādas prasības pamatā ir civiltiesisks strīds.

Līdz ar to FKTK atbilde, ka strīds risināms tiesā, nav administratīvais akts.

[11.3] Apgabaltiesa nepamatoti secinājusi, ka pieteicējs veicis uzraudzības un kontroles funkciju attiecībā uz AAS „Seesam Latvia". Saskaņā ar Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likuma noteikumiem kontroli pār apdrošināšanas sabiedrībām FKTK īsteno, pārbaudot apdrošināšanas sabiedrību iesniegtos pārskatus un veicot auditu. Saistībā ar SIA „Baltic Development Group" iesniegumu FKTK nav pieprasījusi no AAS „Seesam Latvia" jaunu pārskatu un nav veikusi auditu.

[12] KNAB iesniedzis paskaidrojumu par pieteicēja kasācijas sūdzību. KNAB uzskata, ka apgabaltiesas spriedums ir tiesisks un pamatots.

[13] Tiesas sēdē pieteicējs un viņa pārstāvis uzturēja kasācijas sūdzību, KNAB pārstāve to neatzina. KNAB pārstāve arī norādīja, ka uzskata, ka Interešu konflikta novēršanas likumā norādītā darījuma summa apdrošināšanas gadījumā ir izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība.

Motīvu daļa

[14] Atbilstoši administratīvo tiesu judikatūrai administratīvā procesa kārtībā tiesā nav pārsūdzami iestādes lēmumi un rīcība, kas nerada tiešas tiesiskās sekas. Tā piemēram, tiesā nav pārsūdzami atzinumi, starplēmumi un citi procesuālie lēmumi.

Ņemot vērā iepriekš teikto, Administratīvo lietu departamenta ieskatā konkrētajā lietā vispirms noskaidrojams, vai pārsūdzētais KNAB lēmums ir atzīstams par tādu, kura tiesiskums un pamatotība ir pārbaudāms administratīvā procesa noteiktajā kārtībā.

Atbilstoši Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 10. panta 8. punktam KNAB ir tiesības izteikt brīdinājumu par likuma pārkāpuma nepieļaujamību, ja personas rīcībā ir konstatētas pazīmes, kas liecina par prettiesiskas darbības iespējamību. No likuma redakcijas nav skaidri saprotams, vai šādi izteikts brīdinājums tā adresātam ir saistošs vai persona tikai tiek informēta par KNAB viedokli un var rīkoties pēc saviem ieskatiem.

Ņemot vērā KNAB uzdevumus un darbības metodes, kā arī apstākli, ka atbilstoši Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 1. panta otrajai daļai šā likuma mērķis ir noteikt KNAB darbību, lai kompleksi risinātu korupcijas novēršanu un apkarošanu, Administratīvo lietu departaments secina, ka KNAB izteiktais brīdinājums par likuma pārkāpuma nepieļaujamību ir saistošs tā adresātam, proti, tas uzliek pienākumu adresātam atturēties no konkrētas rīcības, kura KNAB ieskatā satur prettiesiskas darbības pazīmes. Tādējādi pārsūdzētais KNAB lēmums ir pārbaudāms tiesā kā administratīvais akts.

[15] Administratīvo lietu departamenta ieskatā nepamatots ir kasācijas sūdzības arguments, ka ar darījumu summu konkrētajā gadījumā ir saprotama apdrošināšanas prēmija, nevis līgumā paredzētā apdrošināšanas atlīdzība.

Neviena no tiesību normām neprecizē, kura summa – apdrošināšanas prēmija, līgumā paredzētā apdrošināšanas atlīdzība vai izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība – apdrošināšanas gadījumā uzskatāma par darījuma summu.

Interešu konflikta novēršanas likuma 11. panta otrajā daļā minētais ierobežojums izdot administratīvos aktus, veikt uzraudzības un kontroles funkcijas attiecas uz darījuma partneriem. Atbilstoši likuma 1. panta 4. punktam darījumu partneris ir persona, kas saskaņā ar šā likuma noteikumiem ir deklarējamās darījumu attiecībās ar valsts amatpersonu. Savukārt atbilstoši likuma 24. panta pirmās daļas 9. punktam deklarācijā

valsts amatpersona norāda informāciju par tās veiktajiem darījumiem, ja to summa pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas, norādot šo darījumu apmēru un darījumu puses.

Tādējādi, lai noskaidrotu, kas ir darījumu summa, jānoskaidro, kuru - apdrošināšanas prēmiju, līgumā ietverto apdrošinājuma summu vai izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību – apdrošināšanas gadījumā amatpersonai ir jādeklarē, lai sasniegtu likuma mērķi – nodrošināt amatpersonas darbību sabiedrības interesēs, novēršot amatpersonas ieinteresētības ietekmi uz tās darbību, kā arī sabiedrības uzticēšanos valsts amatpersonu darbībai.

Apdrošināšanas līgumā ietvertā apdrošinājuma summa ir naudas summa, par kādu ir apdrošināts apdrošināšanas objekts. Tā norādīšana līgumā nenozīmē, ka šādu summu apdrošinājuma ņēmējs līguma darbības periodā saņems. Neiestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinājuma summa netiek izmaksāta. Turklāt apdrošināšanas līguma darījuma partneri parasti vēlas, lai apdrošinātais risks neiestātos.

Tomēr gadījumā, ja apdrošinātais risks iestājas, apdrošinājuma ņēmējam parasti izmaksā apdrošināšanas atlīdzību, kas ne vienmēr ir maksimālā līgumā norādītā apdrošinājuma summu. Apdrošinātājs atbilstoši līgumam var samazināt atlīdzības apmēru vai pat to atteikt. Tādējādi, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātā persona, ja tā vienlaikus ir apdrošinātāju uzraugoša vai kontrolējoša valsts amatpersona, eventuāli var izmantot savu amatu un ietekmēt apdrošināšanas atlīdzības summas lielumu. Ņemot to vērā, lai novērstu interešu konfliktu, ir pamats prasīt, lai saņemto apdrošināšanas atlīdzību valsts amatpersona norādītu deklarācijā.

Konkrētajā gadījumā pieteicējs no AAS "Seesam Latvia" saņemto apdrošināšanas atlīdzību ir norādījis deklarācijā par 2002. gadu, no kā secināms, ka pieteicējs vismaz attiecīgās deklarācijas sastādīšanas laikā šo summu ir uzskatījis par deklarējamo summu, bet AAS "Seesam Latvia" par darījuma partneri, darījums ar kuru pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas.

Kaut arī Administratīvo lietu departaments 2005. gada 29. novembra spriedumā norādīja, ka apdrošināšanas darījuma summa ir apdrošināšanas līgumā noteiktā naudas summa, pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, Administratīvo lietu departaments kopsēdē secina, ka apdrošināšanas darījuma summa Interešu konflikta novēršanas likuma izpratnē ir izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, tas ir, summa, ko amatpersona atbilstoši noslēgtā darījuma nosacījumiem ir reāli saņēmusi un kuras saņemšana var izsaukt interešu konflikta situācijas rašanos.

Konkrētajā gadījumā apgabaltiesa, ievērojot Administratīvā procesa likuma 350. panta pirmo daļu, kas noteic, ka tiesību nomu interpretācija, kas izteikta kasācijas

instances spriedumā, ir obligāta tiesai, kura šo lietu skata no jauna, jautājumā par apdrošināšanas summu ir vadījusies no Administratīvo lietu departamenta 2005. gada 29. novembra spriedumā norādītā. Tomēr tas nav novedis pie nepareiza secinājuma attiecībā uz to, vai SIA "Baltic Development Group" uzskatāms par pieteicēja darījuma partneri. Konkrētajā gadījumā gan izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, gan apdrošināšanas līgumā noteiktā naudas summa pārsniedza 20 minimālās mēnešalgas.

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Administratīvo lietu departaments uzskata par nepamatotiem pieteicēja kasācijas sūdzībā minētos argumentus par iespējamām interešu konflikta situācijām. Valsts amatpersonai savs darbs jāorganizē tā, lai izvairītos no interešu konflikta situācijām.

[16] Pamatots ir kasācijas sūdzības arguments, ka, lai uz personas iesnieguma pamata iestāde ierosinātu administratīvo lietu un lietas ietvaros pieņemtais lēmums būtu uzskatāms par administratīvo aktu, ir jāpastāv iesniedzēja subjektīvajām tiesībām prasīt attiecīgā administratīvā akta izdošanu. Šāda, iepriekš teorijā pastāvoša atziņa, kopš 2006. gada 26. oktobra, kad tika izdarīti grozījumi Administratīvā procesa likumā, ir ietverta arī Administratīvā procesa likuma 63. panta pirmajā daļā. Atbilstoši šīs daļas 3. punktam par administratīvo aktu uzskatāms tikai tāds atteikums, ar kuru pilnībā vai daļēji atteikts izdot iesniedzējam labvēlīgu administratīvo aktu. Turpretim no šīs daļas 4. punkta izriet, ka, ja lieta ierosināta pēc iestādes iniciatīvas, tai skaitā uz citas privātpersonas sniegtas informācijas (sūdzības) pamata, atteikums netiek uzskatīts par administratīvo aktu.

Konkrētajā gadījumā lieta (jautājuma izskatīšana) bija uzsākta uz SIA "Baltic Development Group" sūdzības pamata. Tā kā SIA "Baltic Development Group" nebija subjektīvo tiesību prasīt anulēt AAS "Seesam Latvia" licenci, tad pieteicēja parakstīto atteikumu anulēt AAS "Seesam Latvia" licenci nevar uzskatīt par administratīvo aktu, bet tikai atbildi uz sūdzību, kam nepiemīt administratīvā akta daba.

Tādējādi nepamatots ir apgabaltiesas secinājums, ka pieteicēja atbildes, kas adresētas SIA "Baltic Development Group", ir administratīvie akti.

[17] Kasācijas sūdzībā arī norādīts, ka pieteicējs nav veicis uzraudzības un kontroles funkciju attiecībā uz AAS „Seesam Latvia" un ka kontroli pār apdrošināšanas sabiedrībām FKTK īsteno, pārbaudot apdrošināšanas sabiedrību iesniegtos pārskatus un veicot auditu.

Administratīvo lietu departamenta ieskatā šāds arguments ir pamatots tikai daļēji. Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likumā noteikti arī citi kontroles veidi, piemēram, atbilstoši 5. pantam pieprasot, lai tiktu mainītas prēmijas likmes, atbilstoši 104. pantam pieprasot no apdrošinātājiem informāciju un dokumentus par to darbību un citos gadījumos. Atbilstoši šā likuma 16. pantam FKTK var anulēt izsniegto licenci, ja apdrošinātājs pārkāpj tiesību normas, FKTK norādījumus, neievēro licences nosacījumus, ja apdrošinātājs nespēj izpildīt savas saistības u.c. gadījumos. Tādējādi FKTK kontroles īstenošana pār apdrošināšanas sabiedrībām ir plašāka nekā tas norādīts kasācijas sūdzībā.

[18] Tomēr Administratīvo lietu departamenta ieskatā valsts iestādei, tai skaitā FKTK, saņemot sūdzību no privātpersonas jomā, kas ir tās kompetencē vai par kuru tā veic valsts uzraudzību, ne vienmēr ir jārealizē uzraudzība vai kontrole Interešu konflikta novēršanas likuma nozīmē. Privātpersonai jebkurā gadījumā ir tiesības uz savu sūdzību sagaidīt atbildi pēc būtības (kas Administratīvo lietu departamenta ieskatā konkrētajā gadījumā nav sniegta, taču departamenta rīcībā nav informācijas, ka SIA "Baltic Development Group" par to būtu sūdzējusies, turklāt tas nevar ietekmēt šīs lietas izskatīšanas rezultātu). Taču, ja pārraugošās iestādes rīcībā ir pietiekama informācija par to, ka nav pamata veikt kādas ar uzraudzību vai kontroli saistītās darbības, tad atbildi uz sūdzību ne vienmēr var uzskatīt par uzraudzības vai kontroles funkcijas veikšanu (vai neveikšanu tad, ja tā bija jāveic). Iepriekš teiktais attiecas arī uz pašu KNAB, tam veicot tiesību normās noteikto kontroli.

[19] Pamatojoties uz iepriekš minēto, Administratīvo lietu departaments uzskata, ka KNAB to, vai attiecīgā amatpersona, atbildot uz sūdzību, ir veikusi uzraudzību vai kontroli, nevar vērtēt, tikai pamatojoties uz to, ka jautājums ir attiecīgās amatpersonas vai iestādes kompetencē. Administratīvo lietu departamenta ieskatā tā būtu pārāk formāla Interešu konflikta novēršanas likuma normu piemērošana un tas neveicina šā likuma mērķu sasniegšanu. Administratīvo lietu departamenta ieskatā, lai secinātu, ka amatpersona ir pārkāpusi Interešu konflikta novēršanas likuma 11. pantā minēto uzraudzības un kontroles ierobežojumu pārkāpumu, KNAB ir arī jāpārliecinās, ka konkrētajā gadījumā amatpersonai, atbildot uz sūdzību, nebija jāaprobežojas ar formālu atbildi, bet jāuzsāk (vai jādod rīkojums uzsākt) attiecīgās ar uzraudzību vai kontroli saistītās darbības. Iepriekš teiktais attiecas arī uz gadījumu, kad amatpersonai uzraudzība vai kontrole bija jāveic, bet tā nepamatotu iemeslu dēļ to nav veikusi. Tikai šādā veidā, KNAB izvērtējot konkrētos apstākļus pēc būtības un secinot, ka amatpersonas rīcība

konkrētajā gadījumā veikta uzraudzības vai kontroles funkcijas ietvaros, tiek saprātīgi un atbilstoši mērķim piemēroti Interešu konflikta novēršanas likuma noteikumi.

Ņemot vērā iepriekš minētos argumentus, apgabaltiesai bija jāvērtē, vai no pārsūdzētā KNAB lēmuma pamatojuma izriet, ka KNAB konkrētajā gadījumā attiecīgo jautājumu nav risinājis formāli un iepriekš minētos apsvērumus ir izdarījis. Apgabaltiesa savā spriedumā to nav vērtējusi.

[20] Administratīvo lietu departamenta ieskatā tas, ka apgabaltiesa nepareizi uzskatījusi pieteicēja atbildes, kas adresētas SIA "Baltic Development Group", par administratīvajiem aktiem, kā arī tas, ka iepriekš minētajā aspektā pārsūdzēto KNAB lēmumu tā nav izvērtējusi, varēja novest pie nepareiza apgabaltiesas sprieduma pēc būtības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348. panta 2. punktu un 351. pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2006. gada 19. maija spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs	senators	*(paraksts)*	V. Jonikāns
	senatore	*(paraksts)*	J. Briede
	senatore	*(paraksts)*	V. Krūmiņa
	senatore	*(paraksts)*	D. Mita
	senators	*(paraksts)*	N. Salenieks
	senatore	*(paraksts)*	I. Skultāne

NORAKSTS PAREIZS J. Briede Rīgā 2007. gada 13. martā